

Република Србија
Министарство грађевинарства, саобраћаја и
инфраструктуре
Модернизација железничког сектора Србије –
Фаза 2 (P179703)

ПЛАН ПРЕУЗИМАЊА ОБАВЕЗА ИЗ ОБЛАСТИ
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И СОЦИЈАЛНИХ ПИТАЊА
(ESCP)

Ажурирана верзија
21. јул 2026.

ПЛАН ПРЕУЗИМАЊА ОБАВЕЗА ИЗ ОБЛАСТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И СОЦИЈАЛНИХ ПИТАЊА

1. Република Србија („Зајмопримац“) спроводиће Пројекат модернизације железничког сектора Србије – Фаза 2 („Пројекат“), уз учешће Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре („МГСИ“) и подршку управљача железничке инфраструктуре Зајмопримца („ИЖС“), Дирекције за железнице („ДЖ“), државног предузећа за железнички превоз путника („Србијавоз“) и државног предузећа за железнички превоз терета („Србија Карго“), како је утврђено измењеним Уговором о зајму („Уговор о зајму“). Међународна банка за обнову и развој („Банка“) сагласила се да обезбеди финансирање Пројекта, како је утврђено наведеним уговором. Пројекат ће се суфинансирати са Француском агенцијом за развој (AFD).
2. Зајмопримац ће обезбедити да се Пројекат спроводи у складу са Стандардима за животну средину и социјална питања (ESS) и овим Планом преузимања обавеза из области животне средине и социјалних питања (ESCP), на начин прихватљив за Банку. ESCP је саставни део Уговора о зајму. Осим ако овим ESCP-ом није другачије утврђено, појмови написани великим почетним словом имају значење које им је додељено у Уговору.
3. Не доводећи у питање наведено, овим ESCP-ом утврђују се кључне мере и активности које ће Зајмопримац спровести или обезбедити да буду спроведене, укључујући, према потреби, рокове за спровођење мера и активности, институционалне и кадровске аранжмане, обуке, праћење и извештавање, као и управљање притужбама. ESCP-ом се утврђују и инструменти у области животне средине и социјалних питања (E&S) који ће бити усвојени и спроведени у оквиру Пројекта. За све ове инструменте биће спроведене претходне консултације и објављивање у складу са ESS, а њихова форма, садржина и начин спровођења биће прихватљиви за Банку и AFD. У складу са наведеним Уговором, Зајмопримац ће обезбедити довољна средства за покривање трошкова спровођења ESCP-а.
4. У складу са договором Банке и Зајмопримца, овај ESCP ће се, према потреби, повремено ревидирати током имплементације Пројекта ради прилагодљивог управљања променама на Пројекту и непредвиђеним околностима или као одговор на резултате реализације Пројекта. У таквим околностима, Зајмопримац, преко МГСИ-а, и Банка сагласни су да ажурирају ESCP како би се наведене промене одразиле путем размене писама која потписују Банка и Зајмопримац. Зајмопримац ће без одлагања објавити ажурирани ESCP.
5. У одељку „Показатељи спремности за имплементацију“ у наставку утврђене су активности и мере које ће се пратити ради оцене спремности Пројекта за почетак имплементације у складу са овим ESCP-ом. Независно од тога, све активности и мере из овог ESCP-а спроводиће се у роковима утврђеним у колони „Рок“, без обзира на то да ли су наведене у предметном одељку.

КЉУЧНЕ МЕРЕ И АКТИВНОСТИ		РОК	ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ
АРАНЖМАНИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ И ПОДРШКА ЈАЧАЊУ КАПАЦИТЕТА			
А	ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА а. Одржавати Јединицу за имплементацију пројекта (ПИУПИУ) у оквиру МГСИ-а, са квалификованим особљем и ресурсима за подршку управљању ризицима и утицајима Пројекта у области животне средине, социјалних питања, здравља и безбедности (E&S), укључујући најмање једног искусног стручњака за животну средину са пуним радним временом, једног искусног стручњака за социјална питања са пуним радним временом и једног стручњака за безбедност и здравље на раду (OHS) са непуним радним временом. Стручњак за социјална питања обављаће и улогу стручњака за укључивање грађана и заинтересованих страна.	Током целокупног трајања Пројекта.	МГСИ, преко ПИУ-а
В	ПЛАН/МЕРЕ ЗА ЈАЧАЊЕ КАПАЦИТЕТА Наставити са спровођењем мера за јачање капацитета запослених у ПИУПИУ-у, локалних заједница, радника ангажованих на Пројекту, других партнера у имплементацији, општина и других органа надлежних за издавање дозвола. Мере ће бити усмерене на укључивање заинтересованих страна и механизам за решавање притужби; управљање негативним утицајима претходног и будућег прибављања земљишта; приступ управљању E&S ризицима утврђен ESMF-ом Пројекта; утврђивање E&S ризика и спровођење мера за управљање ризицима; праћење и извештавање о E&S питањима; примену LMP-а, укључујући Кодекс понашања, подношење извештаја о инциденту , мерама и безбедности и здравља на раду; као и о рањивим и угроженим групама.	Током целокупног трајања Пројекта.	МГСИ, преко ПИУ-а
С	РЕДОВНО ИЗВЕШТАВАЊЕ Припремати и достављати Банци редовне извештаје о праћењу реализацији Пројекта у области животне средине, социјалних питања, здравља и безбедности (E&S). Извештаји ће обухватити: • Статус припреме и спровођења E&S докумената захтеваних ESSC-ом. • Сажетак активности укључивања заинтересованих страна спроведених у складу са Планом укључивања заинтересованих страна. • Жалбе поднете преко механизма/механизмима за решавање притужби, регистар притужби и напредак у њиховом решавању. • E&S учинак извођача и подизвођача, приказан у [месечним] извештајима извођача и надзорног органа.	Достављати Банци полугодишње извештаје током имплементације Пројекта, најкасније 30 календарских дана по истеку сваког извештајног периода.	МГСИ, преко ПИУ-а

КЉУЧНЕ МЕРЕ И АКТИВНОСТИ		РОК	ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ
	- Број и статус решавања инцидената и незгода пријављених у складу са тачком Е испод. - Сажетак обука спроведених у складу са одељком В изнад.		
D	МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈИ ИЗВОЂАЧА Захтевати од извођача и Инжењера да припремају месечне извештаје о праћењу Е&S учинка у складу са показатељима утврђеним одговарајућом тендерском документацијом и уговорима те их доставити Банци.	Месечне извештаје достављати Банци као прилоге извештајима који се подносе у складу са мером С изнад.	МГСИ, преко ПИУ-а
E	ИНЦИДЕНТИ И НЕЗГОДЕ Обавестити Банку о сваком инциденту или незгоди у вези са Пројектом који има или би могао имати значајан негативан утицај на животну средину, погођене заједнице, јавност или раднике, укључујући догађаје са смртним исходом или тешким повредама радника или грађана; акте насиља, дискриминације или протесте; непредвиђене утицаје на културно наслеђе или ресурсе биодиверзитета; загађење животне средине; хаварију бране; принудни или дечји рад; расељавање без прописаног поступка (принудно исељење); наводе о сексуалној експлоатацији или злостављању (SEA), односно сексуалном узнемиравању (SH); или избијање болести. На захтев Банке доставити доступне податке о инциденту или незгоди. Организовати одговарајућу анализу инцидента или незгоде ради утврђивања непосредних, дубљих и основних узрока. Припремити, усагласити са Банком и спровести План корективних мера којим се утврђују мере и активности за отклањање последица инцидента или незгоде и спречавање њиховог понављања.	Обавестити Банку најкасније у року од 48 сати од сазнања за инцидент или незгоду. Доступне податке доставити на захтев. Извештај о анализи и План корективних мера доставити Банци најкасније у року од 10 дана од достављања првобитног обавештења, осим ако Банка писмено не одобри другачији рок.	МГСИ, преко ПИУ-а

ESS 1: ПРОЦЕНА И УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА И УТИЦАЈИМА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА			
1.1	ПРОЦЕНЕ И/ИЛИ ПЛАНОВИ У ОБЛАСТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И СОЦИЈАЛНИХ ПИТАЊА 1. Примењивати Оквир за управљање животном средином и социјалним питањима 1 (ESMF 1) за активности у оквиру делова 1.5(б) и 1.6 Пројекта, а Оквир за управљање животном средином и социјалним питањима 2 (ESMF 2) за преостале делове Пројекта (како је ближе утврђено Уговором о зајму), у складу са релевантним ESS. 2. Припремити, објавити, спровести консултације, усвојити и спроводити Процену утицаја на животну средину и социјална питања (ESIA) за конкретну локацију и одговарајући План управљања животном средином и социјалним питањима (ESMP), односно контролне листе ESMP-а, у складу са релевантним ESS и захтевима ESMF-а 1 или ESMF-а 2, према потреби за одговарајућу активност Пројекта. 3. Захтевати од ПИУ-а да за предложене активности спроведе детаљан скрининг и процену у складу са поступцима утврђеним ESMF-ом 1, односно ESMF-ом 2, како би се из финансирања искључиле активности високог ризика, укључујући активности наведене у одговарајућем ESMF-у.	1. Одржавати на снази и потом примењивати током целокупне имплементације Пројекта. 2. Припремити ESMP и укључити га у одговарајућу тендерску документацију за предметну активност Пројекта пре почетка активности за коју је потребна припрема ESMP-а. Након финализације, одговарајући ESMP примењивати током трајања Пројекта. 3. Током укупне имплементације Пројекта.	МГСИ, преко ПИУ-а
1.2	УПРАВЉАЊЕ ИЗВОЂАЧИМА Укључити релевантне елементе ESCP-а, између осталог одговарајуће Планове управљања животном средином и социјалним питањима, Процедуре управљања радном снагом и Кодекс понашања, у ESHS спецификације документације о набавци и уговора са извођачима и надзорним консултантима. Потом обезбедити да извођачи и Надзор поступају у складу са ESHS спецификацијама својих уговора и да обезбеде усклађеност подизвођача. Банци доставити копије релевантних уговора са извођачима/подизвођачима и Надзором.	У оквиру припреме документације о набавци и одговарајућих уговора. Надзирати усклађеност извођача током целокупне имплементације Пројекта. Копије релевантних уговора достављати Банци на захтев.	МГСИ, преко ПИУ-а

1.3	ТЕХНИЧКА ПОМОЋ Спроводити консултантске услуге, студије (укључујући студије изводљивости, када је применљиво), јачање капацитета, обуке и све друге активности техничке помоћи у оквиру Пројекта, укључујући, између осталог, Процену утицаја на животну средину и социјална питања, План управљања животном средином и социјалним питањима, Акциони план расељавања, План укључивања заинтересованих страна и Процедуре управљања радном снагом, које ће бити подржане у оквиру техничке помоћи, у складу са пројектним задацима прихватљивим за Банку и усаглашеним са ESS. Потом припремити и финализовати резултате тих активности у складу са пројектним задацима.	Током укупне имплементације Пројекта.	МГСИ, преко ПИУ-а
1.4	ПОВЕЗАНИ ОБЈЕКТИ Ако се утврде повезани објекти, обезбедити да се активности на тим објектима спроводе у складу са применљивим захтевима овог ЕССР-а и ESS.	У истом року као за усвајање и спровођење ESMP-а и контролних листа ESMP-а из мере 1.1.2 изнад.	МГСИ, преко ПИУ-а
ESS 2: РАД И УСЛОВИ РАДА			
2.1	ПРОЦЕДУРЕ УПРАВЉАЊА РАДНОМ СНАГОМ Примењивати Процедуре управљања радном снагом 1 (LMP 1) за активности у оквиру делова 1.5(б) и 1.6 Пројекта, а Процедуре управљања радном снагом 2 (LMP 2) за преостале делове Пројекта (како је ближе утврђено Уговором о зајму). Оне, између осталог, обухватају одредбе о условима рада, управљању односима са радницима, безбедности и здрављу на раду (укључујући личну заштитну опрему и приправност и реаговање у ванредним ситуацијама), Кодексу понашања (укључујући питања у вези са SEA и SH), принудном и дејем раду, механизму за решавање притужби радника ангажованих на Пројекту и применљивим захтевима за извођаче, подизвођаче и надзорне консултанте.	Током укупне имплементације Пројекта.	МГСИ, преко ПИУ-а
2.2	ПЛАН БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ (OHS) Захтевати да: (i) сви извођачи и подизвођачи утврде и спроводе мере безбедности и здравља на раду (OHS) у оквиру Плана управљања OHS-ом и да те мере буду укључене у Извођачеве ESMP-ове, укључујући мере приправности и реаговања у ванредним ситуацијама; и (ii) радници ангажовани на Пројекту буду обучени ради подизања свести о могућим ризицима и повредама, личној заштитној опреми (PPE), првој помоћи, противпожарној опреми и слично, на основу одговарајућих планова/контролних листа у области животне средине и социјалних питања, припремљених и усвојених како је описано у мери 1.1.2 изнад.	У истом року као за меру 1.1.2 изнад.	МГСИ, преко ПИУ-а

2.3	МЕХАНИЗАМ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРИТУЖБИ РАДНИКА НА ПРОЈЕКТУ Одржавати и примењивати механизам за решавање притужби радника ангажованих на Пројекту, како је описано у LMP-у и у складу са ESS 2.	Пре ангажовања радника на Пројекту, а потом га одржавати и примењивати током укупне имплементације Пројекта.	МГСИ, преко ПИУ-а
ESS 3: ЕФИКАСНО КОРИШЋЕЊЕ РЕСУРСА И СПРЕЧАВАЊЕ И УПРАВЉАЊЕ ЗАГАЂЕЊЕМ			
3.1	ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ У ESMP/контролну листу ESMP-а за радове укључити План управљања отпадом (WMP), прихватљив за Банку, за управљање опасним и неопасним отпадом у складу са ESS 3.	У истом року као за меру 1.1.2 изнад, а потом примењивати током укупне имплементације Пројекта.	МГСИ, преко ПИУ-а
3.2	ЕФИКАСНО КОРИШЋЕЊЕ РЕСУРСА И СПРЕЧАВАЊЕ И УПРАВЉАЊЕ ЗАГАЂЕЊЕМ У ESMP/контролну листу ESMP-а која се припрема у складу са мером 3.1 изнад укључити мере ефикасног коришћења ресурса и спречавања и управљања загађењем.	У истом року као за меру 1.1.2 изнад, а потом примењивати током укупне имплементације Пројекта.	МГСИ, преко ПИУ-а
ESS 4: ЗДРАВЉЕ И БЕЗБЕДНОСТ ЗАЈЕДНИЦЕ			
4.1	БЕЗБЕДНОСТ САОБРАЋАЈА И ПУТЕВА У ESMP-ове за радове укључити мере за управљање ризицима у области саобраћаја и безбедности путева, у складу са захтевима ESMF-а 1 и ESMF-а 2, према потреби.	У истом року као за меру 1.1.2 изнад.	МГСИ, преко ПИУ-а
4.2	ЗДРАВЉЕ И БЕЗБЕДНОСТ ЗАЈЕДНИЦЕ Проценити и управљати специфичним ризицима и утицајима на заједницу који проистичу из активности Пројекта и укључити мере ублажавања у ESMP/контролну листу ESMP-а која се припрема у складу са ESMF-ом 1 или ESMF-ом 2, према потреби. Благовремено и транспарентно обавештавати становништво о активностима Пројекта које могу утицати на њега.	У истом року као за меру 1.1.2 изнад.	МГСИ, преко ПИУ-а
4.3	РИЗИЦИ ОД SEA И SH Спроводити Акциони план за SEA/SH као део LMP-а 1 и LMP-а 2, према потреби, ради процене и управљања ризицима од SEA и SH.	У истом року као за меру 1.1.2 изнад.	МГСИ, преко ПИУ-а
4.4	УПРАВЉАЊЕ БЕЗБЕДНОШЋУ Проценити и спроводити мере за управљање безбедносним ризицима Пројекта, укључујући ризике повезане са ангажовањем особља обезбеђења ради заштите радника на Пројекту, локација, имовине и активности, када је то захтевано ESMP-ом/контролном листом ESMP-а.	У истом року као за меру 1.1.2 изнад.	МГСИ, преко ПИУ-а

ESS 5: ПРИБАВЉАЊЕ ЗЕМЉИШТА, ОГРАНИЧЕЊА КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА И НЕДОБРОВОЉНО РАСЕЉАВАЊЕ			
5.1	ПЛАНИРАЊЕ ПРИБАВЉАЊА ЗЕМЉИШТА 1. Примењивати Оквир политике расељавања 1 (RPF 1) за активности у оквиру делова 1.5(б) и 1.6 Пројекта, а RPF 2 за преостале делове Пројекта, у складу са ESS 5. 2. Припремити и спровести План расељавања (RP) и/или План обнове извора прихода (LRP) за сваку активност Пројекта за коју је RP и/или LRP потребан, како је утврђено RPF-ом 1 или RPF-ом 2, према потреби, у складу са захтевима ESS 5.	1. Током укупне имплементације Пројекта. 2. Припремити и спровести одговарајући RP и/или LRP пре почетка релевантних радова, при чему се пре ступања у посед земљишта и повезане имовине мора обезбедити исплата пуне накнаде и, када је применљиво, пресељење расељених лица и исплата накнада за пресељење.	МГСИ, преко ПИУ-а
ESS 6: ОЧУВАЊЕ БИОДИВЕРЗИТЕТА И ОДРЖИВО УПРАВЉАЊЕ ЖИВИМ ПРИРОДНИМ РЕСУРСИМА			
6.1	РИЗИЦИ И УТИЦАЈИ НА БИОДИВЕРЗИТЕТ У ESMP-ове и/или контролне листе ESMP-а за конкретне локације укључити поступке за утврђивање и ублажавање потенцијалних утицаја на биодиверзитет и природна добра, у складу са ESS 6, а потом спроводити све применљиве мере.	У истом року као за меру 1.1.2 изнад.	МГСИ, преко ПИУ-а
ESS 8: КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ			
8.1	РИЗИЦИ И УТИЦАЈИ НА КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ Припремити и спровести План управљања културним наслеђем (CHMP), као самосталан документ или као део ESMP-а/контролне листе ESMP-а за радове, у складу са ESS 8.	У истом року као за меру 1.1.2 изнад.	МГСИ, преко ПИУ-а
8.2	СЛУЧАЈНИ НАЛАЗИ У ESMP/контролну листу ESMP-а укључити процедуре за случајне налазе у складу са ESS 8.	У истом року као за меру 1.1.2 изнад.	МГСИ, преко ПИУ-а
ESS 9: ФИНАНСИЈСКИ ПОСРЕДНИЦИ			
9.1	Није релевантно, јер се у оквиру овог Пројекта неће финансирати финансијски посредници.	Н/П	Н/П
ESS 10: УКЉУЧИВАЊЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА И ОБЈАВЉИВАЊЕ ИНФОРМАЦИЈА			
10.1	ПЛАНИРАЊЕ И СПРОВОЂЕЊЕ УКЉУЧИВАЊА ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА Ажурирати постојећи План укључивања заинтересованих страна (SEP) подацима о претходно спроведеним активностима и, према потреби, извршити измене ради његовог усклађивања са специфичним захтевима Пројекта. Потом објавити ажурирани SEP, спровести консултације и примењивати га.	Ажурирати и поново објавити најкасније до [31. јула 2026. године], а потом примењивати током укупне е имплементације Пројекта.	МГСИ, преко ПИУ-а

	У складу са ESS 10, у SEP укључити мере којима се, између осталог: (i) заинтересованим странама благовремено обезбеђују релевантне, разумљиве и приступачне информације и са њима спроводе консултације на културолошки примерен начин, без манипулације, мешања, принуде, дискриминације и застрашивања; и (ii) утврђују захтеви за укључивање специфични за локацију, које ће примењивати извођачи, подизвођачи и надзорни консултанти.		
10.2	МЕХАНИЗАМ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРИТУЖБИ У ОКВИРУ ПРОЈЕКТА Одржавати постојећи механизам за решавање притужби (GRM) како би одговорио на специфичне захтеве Пројекта. Наставити са применом приступачног механизма за пријем и олакшавање решавања примедба и притужби у вези са Пројектом, благовремено и делотворно, на транспарентан и културолошки примерен начин, лако доступан свим странама на које Пројекат утиче, без накнаде и одмазде, укључујући примедбе и притужбе поднете анонимно, у складу са ESS 10. Механизам за решавање притужби биће оспособљен за пријем, евидентирање и олакшавање решавања притужби у вези са SEA/SH, укључујући упућивање лица која су преживела насиље одговарајућим пружаоцима услуга у области родно заснованог насиља, на безбедан и поверљив начин усмерен на потребе тих лица. Обавестити сваку нову заинтересовану страну о успостављеном механизму за решавање притужби како би заинтересоване стране на које Пројекат утиче биле упознате са његовим постојањем и поступком подношења притужби.	Током укупне имплементације Пројекта.	МГСИ, преко ПИУ-а